

ČAJ

Pro chvíle pohody

ÚNOR 2018

Časopis Autorů Jičínska

Nebudu se hrozit, jak mně dopadly výsledky vyšetření, abych se pak cítil podle těchto výsledků. Budu poslouchat své tělo. Ono mně samo řekne, co se ve mně děje a kdy se přiblíží definitivní konec. Bez céťček, bez odběrů. Nezlobte se na mě, jenže kvůli doktorům si lidé zapomněli uvědomovat sami sebe.

Když jim doktor řekl, že jsou výsledky špatné, cítili se špatně, když jim řekl, že jsou dobré, cítili se fit. A když jim neřekl nic, nevěděli, jak se mají cítit.

(Úryvek z knihy „Nepřízpůsobivost“)

Michael DOUBEK

137

Vážení čtenáři,

po loňském úspěšném únorovém čísle ČAJe zasvěcenému zdravotníkům, jsem se rozhodl opět podívat do tvůrčích dílen našich lékařů. Mám jich dostatečnou zásobu. Přiznám se, že to letos nebude poslední plánovaná návštěva v našich ordinacích.

Hostem je lékařka **MUDr. Tereza Kopecká** z Prahy. Sama říká, že při psaní myslím na to, aby čtenáře pobavila, potěšila a pomohla mu zapomenout na to, co ho tíží. Posuďte sami, jak se jí to povedlo z ukázek „**Byl mrazivý podzimní den ...**“ a „**O Bédovi.**“

Rozhovor poskytl brněnský lékař a vysokoškolský pedagog **Prof. MUDr. Michael Doubek Ph.D.** Řeč se stočila nejen ke knize „**Nepřízpůsobivost**“ (získal za ní Cenu Unie českých spisovatelů), ale i k dalším zdravotnickým problémům.

Michael Doubek v rozhovoru říká:

„**Bez optimismu, ale nikoli laciného, se nedá žít a ani psát.**“
O jeho knize „Nepřízpůsobivost“ jsem napsal i já pár poznámek, ale především z autora cituji, neboť kniha je plná zajímavých postřehů.

Hradeckou lékařskou školu zastupuje básník a bývalý dlouholetý primář Gynekologicko – porodnické kliniky Fakultní nemocnice v Hradci Králové **Doc. MUDr. Jindřich Tošner Csc.**,
resp. jeho kniha editoriaľů časopisu „Gynekolog“ z let 2004 – 2009 „**Akreditace kbelíku,**“ kterou by podle mého názoru měl číst každý zdravotník povinně.

Regionální autory (a lékaře) si dovolím zastupovat já sám povídkou úzce se dotýkající zdravotnictví „**Krasohled.**“

Pevného zdraví, abyste se setkávali jen s tvorbou lékařů – literátů
a ne s jejich občas nepřijemnými zákroky,
Vám v únorovém ČAJi předepíše (nikoliv elektronicky)

Váš MUDr. Václav

HOST ČAJe:

Tereza Kopecká (*1983)

Když se podíváte do mých dokladů, zjistíte, že jsem lékařka, studentka, překladatelka a máma dvou dětí. Když uvidíte tu hromadu bot v předsíni, pochopíte, že běhám. Možná, že zakopnete i o futrál s houslemi nebo o malý kosmický teleskop. Snad se přitom nezraníte. Já občas ano.

Mám na svědomí šest vztahových novel a řadu převážně humorných povídek. Při psaní myslím na to, abych čtenáře pobavila, potěšila a pomohla mu zapomenout na to, co ho tíží. V tom je mým nedostižným vzorem Zdeněk Podskalský.

Čeho se nejvíce bojím? Že jednou najdu některou ze svých knih ve veřejné knihovně v nechvalně známé sekci "Četba pro ženy". Navrhoji založení kategorie „Četba pro lidi“, která mi zvláště v poslední době chybí.

Hledáte mě pod jménem Tereza Kopecká? Chyba! Používám pseudonym Anna Auterská, aby si nikdo nepletl moji profesionální a amatérskou tvorbu.

P.S. Tereza Kopecká patří k úspěšným autorkám na literární soutěži Řehečská slepice (pozn. Václav).

Tereza Kopecká: Byl mrazivý podzimní den ...

Byl mrazivý podzimní den. Jitka stála před starým zrcadlem se širokým dřevěným rámem, a nebyla spokojená. Otočila se ke skříni, vybrala si jiné šaty a potřetí se převlékla. Prohlížela se a přemýšlela, jestli se mu bude líbit. Rozmrzele zakroutila hlavou a odešla do kuchyně.

Jestli mě chce takovou, jaká jsem, fajn. Hérečku kvůli němu dělat nebudu.

Zamyšleně se podívala se z okna, přes mlhu stěží dohlédla na protější dům. Stará lípa na dvoře už neměla ani jeden list. Šípkový keř pod jejím oknem byl obalený jinovatkou a jeho větve se ovíjely kolem mříže, jako by se chtěly dostat dovnitř. Pod sněhobílou vrstvou jinovatky prosvítala živá červeň šípků. Jitka od nich nemohla odtrhnout oči, něco jí připomínaly. Dotkla se bříšky prstů oprýskaného okenního rámu a povzdechla si.

Nalila si z porcelánové konvice hořký čaj a objala hrnek oběma rukama. Její oblíbený hrnek. Dávno nebyl hezký, ale dost pro ni znamenal, zvláštní pocit bezpečí, který cítila z jeho drsného povrchu.

Zabalila se do smetanového vlněného kabátku s páskem a vzala si teplý pestrý šál. Odstíny zašlé modři jí dodaly pocit jistoty. Sebrala klíče a šla.

-

V ulicích bylo jen pár chodců, kteří se ploužili, jako by ještě spali. Silnice byly prázdné a všude bylo ticho, jen shora se ozývalo krákání vran.

Petra viděla už z dálky. Seděl v kavárně u okna a byl přesně tak hezký, jak si myslela. Rozbušilo se jí srdce, jako by jí bylo šestnáct. Přitom právě před pár dny jí bylo o třicet víc. Vzala za kliku a vstoupila dovnitř.

Podíval se na ni hned, jak vrzly dveře. Napřed trochu udiveně, ale pak se hned usmál. Jitka mu úsměv oplatila, bylo to snadné. Od pohledu působil upřímně. Vstal a podal jí ruku.

„Ahoj, já jsem Petr.“

„Jitka, těší mě.“

„Jsi ještě krásnější než na fotkách.“

Nevěděla, co říct. Muži jí už dávno přestali lichotit a ona zapomněla, jak se na to odpovídá. Zčervenala a sedla si. Přišel číšník.

„Dobrý den, co vám mohu nabídnout?“

„Jakou máte kávu?“

Podal jí lístek s nabídkou kávy a dezertů a s úsměvem odešel. Petr se na ni zkoumavě díval a čekal. Za chvíli se vrátil číšník.

„Vybrala jste si něco?“

„Ano, dala bych si presso se skořicí a čokoládový fondán.“

Když osaměli, Petr se na ni usmál.

„Máš dobrý vkus.“

Významně se na něj podívala.

„To mám.“

„Ale zdá se mi, jako by ses mě bála. Proč tak najednou?“

Sklopila oči, ale odpověděla upřímně, jako vždy. „Protože se mi líbíš.“

„Ty mně taky.“

Číšník přinesl kávu a dezert a nálada se trochu uvolnila. Napřed mluvili o formalitách, pak o svých rodinách.

„Hledáš tátu pro toho svého kluka?“

„Ne, to určitě ne, vždyť je mu patnáct. Svého tátu má a je to prakticky dospělý člověk, žijeme si každý svůj život.“

„Nenecháváš mu až moc volnosti, v patnácti?“

„Je zralý a zodpovědný, důvěřujeme si. Je to ideální stav.“

„Zní to moc hezky.“

„To je moje životní heslo, nechat lidi žít a do ničeho je nenutit. Moje pravda přece není tvoje pravda. Každý jsme jiný.“

„Je to dost vzácná vlastnost, u ženy. Většina své muže a děti spíš diriguje.“

„Já vím, vidím to všude kolem. Ale po mně to nechtěj.“

„Jsi tak milá. Ještě lepší, než jsem si myslel.“

Opřel si bradu do dlaně a unešeně se na ni díval. Dopili kávu a šli.

-

Cíl procházky musela určit sama. Petr to tu neznal, přijel na pár hodin jen kvůli ní. Zamířila na most, odkud byl dobře vidět hrad i barevný ojíněný les na druhé straně. Vzal ji za ruku, ale mlčel.

„Proč jsi najednou tak ztichnul?“

„Trochu váhám, jak daleko bych měl zajít.“

„Váháš? Snad bych tě neukousla.“

„No... Kdybys kousla jen trošku...“

Jitka se zastavila, proběhla jí krátká, ale silná vlna rozechvění. Ta představa... Petr zřejmě uvažoval stejně, objal ji a pevně ji držel. Hladil její krátké hnědé vlasy, ve kterých ještě nebyly žádné šediny. Položila mu hlavu na rameno.

„Nepůjdeme ke mně, když je taková zima?“

-

Oheň v krbu příjemně hřál a modrá konvice byla plná ovocného čaje s vanilkou.

„Dneska jsi tu sama?“

„Jo, malej je u táty.“

„Máte ho ve střídavce?“

„Máme ho v dohodovce, bydlíme ve stejné ulici a Bobeš může být, kde chce, proč ho do něčeho nutit?“

„Vidím, že se tím heslem opravdu řídíš.“

Usmála se, opřela hlavu o opěradlo gauče a na chvíli zavřela oči. Ucítla pohyb a Petrovu ruku na zádech. Přitočil se k ní, líbal ji, pak začal pátrat pod jejím svetrem a pomalu rozepínal velké dřevěné knoflíky.

„Moc bych tě chtěl...“

„Já tebe taky.“

Sesunula se na gauč a Petr si lehnul k ní. Připadala mu neskutečně krásná. Její malá prsa působila mladistvě a její ruce byly hebké a teplé, když ho k sobě tiskla.

„Jak já to jen sundám?“

„Nechceš to radši nechat, jak to je? Přece se pod to pohodlně dostaneš.“

„A není to škoda, nechávat tu krásu schovanou?“

„Raději to nech tak. Nahota není vždycky nejkrásnější.“

Poslechl, vyhrnul jí sukni a stáhnul punčochy. Když ucítil hebkost kůže na vnitřní straně jejích stehen, nahlas vydechnul a pohládl je tváří a dlaní. Zajel prstem pod okraj kalhotek. Ucítil teplo a vlhkost, Jitka přitom zavrňela jako kočka. Rozepnul si kalhoty, ale stahování kalhotek už mu připadalo mučivě dlouhé, odtáhl je a vtrhnul do ní. Jitka vzdychla a doširoka otevřela oči. Když na ni doléhal, už je měla pevně zavřeně a těžce oddechovala.

Vychutnával si ji, její krásné pružné tělo a přitažlivou vůni. Její vzdechy zněly, jako by ho prosila. Zavřel oči a nevnímal nic jiného. Jeho úlevné povzdechnutí zaznělo ve stejnou chvíli, kdy Jitka ucítila silné tepání. Ani pořádně nevníkala, jak silně se mu zakusuje do ramene. Petr jen syknul a nechal ji...

-

Oheň v krbu dohořival. Jitka spala na gauči, opřená o velký polštář s pleteným přehozem. Petr ji zezadu objímal a spal také. Bytem se linula vůně vanilky a slabé podzimní slunce zapadalo. Od oken zavanul sotva znatelný průvan.

Šípky na dvoře, zalité rudým sluncem, rozmrzaly.

O Bédovi

(Hloupá pohádka pro dospělé)

Už jste slyšeli o Bédovi? No ano, to je to známé pražské strašidlo. Žije v kanálu pod Národní třídou, pije jenom čistý rum a žere vajgly od cigaret zahraničních značek. Někdy, když má velký hlad, klesne tak hluboko, že slupne i něco z domácí produkce, ale neřekne při tom jedno slovo slušné.

Jistě byste chtěli vědět, jak vypadá. Běda je jedním slovem hnusný. Má malou kulatou pusku, do které se tak akorát vejde vajgl. Dovede vyvinout mocný podtlak, takže vajgly přímo luxuje, aniž by si je musel podávat rukama. A to je dobře, protože v pravé ruce neustále drží láhev s rumem a nalévá si do štamprlete v ruce levé.

Mohl by to také pít přímo z láhve, ale to ne, to by Běda nikdy neudělal. Běda je kulturní.

Rumem se zásobuje výhradně sám. Umí totiž otevřít víko od kanálu. S trochou nadávání vyleze a zamíří do nejbližšího obchodu. Nikdy s sebou nemá peníze, a přesto si rum vždy odnese. A nekrade! Ale ty, kteří by chtěli vědět, jak to dělá, musím zklamat. Běda to ještě nikdy nikomu neřekl, a prodavač v dotýčném obchodě je Maročan. Česky neumí ani slovo. Se zákazníky se dorozumívá rukama, a komu to není vhod, toho ručně vyfackuje z obchodu. Raději tam nechod'te, zvlášť jestli máte dražší brýle.

Běda se jednou rozhodl, že se ožení. Ale nevěděl, kde by měl nevěstu hledat, protože nedokázal zjistit, jaký je živočišný druh. Navíc byl jen částečně skutečný, což jeho situaci ještě zhoršovalo. Dal si inzerát do novin a jednoho dne mu pošťák vhodil do kanálu několik krásných a zvláště vonících dopisů. Po jejich přečtení ale musel uznat, že ve srovnání se ženami, které je psaly, je ještě celkem normální, a že mu to nestojí za to.

Zůstal tedy sám. Ale ještě není vše ztraceno. Dámy, zvažte svoje šance. Ten rum by snad stál za to.

**„Bez optimismu, ale nikoli laciného,
se nedá žít a ani psát.“**

ROZHOVOR – Michael DOUBEK

Michaela Doubka jsem znal již několik let především prostřednictvím jeho knih. Jsem rád, že jsem jej mohl poznat i osobně. Je to obdivuhodný člověk, stihá vedle svých odborných lékařských povinností, nejen psát, ale je i duší nakladatelství Kmen.

I když bych s ním chtěl především mluvit o jeho zatím poslední knize „Nepřizpůsobivost“, která vyšla v roce 2017 právě v nakladatelství Kmen, využil jsem náš rozhovor, abychom se podívali i na další témata. Mimochodem za knihu získal Cenu Unie českých spisovatelů (viz snímek, kde je Michael Doubek první zleva. Společně s ním získali ocenění odleva František Sarna - za výtvarnou službu Vysočině, Do Ngoc Viet Dung - za uvedení české poezie do Vietnamu a Jožo Ráž - za jedinečnou muziku. Eva Kantůrková získala ocenění za knihu Jan Hus, ze slavnostního vyhlášení se omluvila).

(Foto převzato ze stránek nakladatelství Kmen - http://nakladatelstvi-kmen.cz/index.php?id_cms=12&controller=cms)

- Michaeli, jak vznikl nápad na založení nakladatelství? Jak náročná je to práce?

Nakladatelství jsem založili s Ivanou Blahutovou před 2 lety a k jeho vzniku přispělo několik okolností. První z nich byla skutečnost, že v té době zanikl literární týdeník Obrys-Kmen, respektive byl přejmenován na Literatura-Umění-Kultura. Aby se slovo Kmen z české literatury neztratilo, dali jsme ho do názvu našeho nakladatelství. Dostal jsem se i k ochranné známce Kmen. Druhým impulsem ke vzniku nakladatelství byla naše nechuť handrkovat se s nakladateli ohledně vydávání vlastních knih. Abychom se tomu vyhnuli, založili jsme si nakladatelství svoje. Nakladatelství je samozřejmě otevřené i dalším autorům, což je patrné z našich edičních plánů či seznamu knížek již vydaných.

Nakladatelská práce je velmi náročná. Snažíme se vydávat pouze literárně kvalitní díla, což klade velké nároky na práci lektorskou a korektorskou. Tato činnost leží především na bedrech Ivany Blahutové. Mým úkolem je zajistit prostředky na vydávání, smlouvy s autory a zajištění tisku a distribuce. Tu a tam napíšu i nějaký posudek. Bohužel se nám nedaří sehnat dotace na vydání některých knih, což vede k tomu, že řadu děl významně dotujeme naším časem i penězi. Nakladatelství tedy nevykazuje byť sebemenší zisk. Jsem ale přesvědčen o kvalitě našich knih, a proto prostředků vynaložených na jejich vydání rozhodně nelitujeme.

- Kolik knih za rok vydáte? Co nového chystáte na rok 2018? Vyjde i tradiční Almanach Kmene a jaké bude jeho téma?

Před dvěma lety jsem měli předsevzetí vydávat do 5 knih ročně. Naše předsevzetí bere za své. Jen letos vydáme nejméně osm publikací, což už je na hranici našich možností, chceme-li si zachovat vysoký standard práce. Ještě v příštím roce budeme vydávat přibližně stejný počet publikací. Měly by vyjít knihy Natalie Skakun, Evy Frantinové, výbor próz Williama Hopea Hodgsona nebo povídky Antonína Šlechty. Poté plánujeme zvolnit. Vzhledem k starostem s knihami, které připravujeme, jsme museli odložit vydání dalšího Almanachu Kmene. Nový Almanach ale zcela jistě vyjde. Buď koncem roku příštího, nebo počátkem roku 2020. Pracovní téma je O tempora, o mores! Autoři z řad vašich čtenářů už mohou přemýšlet o svých příspěvcích.

- Pracuješ jako onkolog, což musí být samo o sobě velmi náročné povolání. Denně se setkáváš s velmi vážně nemocnými lidmi. Jak se psychicky vyrovnáváš se všemi pocity, kdy se díváš velmi často smrti do očí?

Lčím především nemocné s leukemiemi. Naštěstí dokážeme řadě z nich pomoci a mnoho dokonce uzdravit. Takže smrti do očí se nemusím dívat zase tak často. Pokud se tomu přece jen někdy nevyhnu, starám se o pacienty, jimž nelze nabídnout uzdravení nebo prodloužení života, vždy se jim snažím dát nějakou naději. Vídám také, že lidé, kteří mají nějaký smysl života, jsou duševně aktivní, snášejí vážné nemoci lépe a snad je i snáze překonávají. Nezasťírám ale, že po dni na ambulanci, kdy od rána až do odpoledních hodin slychám většinou jen stezky, úzkosti, obavy, řeším bolesti a nemoci druhých, cítím se sám vyčerpaný a unavený. Pak mně pomáhá, mohu-li dělat něco, co by mne nabilo novou energií. Věnuji se práci vědce, řeším několik projektů zabírajících se dědičností zhoubných nemocí, nebo pracuji pro nakladatelství či sám píšu.

- Jsi zároveň vysokoškolským pedagogem. Jaká je úroveň dnešních studentů? Občas slychám, že úroveň školství klesá, projevuje se to i ve studiu medicíny?

Přednáším v oborech klinická genetika, onkologie a vnitřní lékařství. Dále jsem zapojen do výuky nejlepších studentů, pro které máme na naší fakultě speciální program. Učím Čechy i Slováky (na naší fakultě tvoří podle mne nejméně 1/3 studujících), ale i rozrůstající se počty mediků z dalších zemí – Brity, Nory, Portugalce, Řeky, Poláky, studenty z Afriky či Blízkého východu. Dnešní studenty mohu srovnávat s dobou, kdy jsem byl já sám studentem. V tomto ohledu se podle mne nic zásadního nezměnilo. Mezi mediky najdeme opravdové osobnosti s vynikajícími znalostmi, osobnosti, které dokážou medicíně věnovat veškerý volný čas, a pak jsou zde studenti, kteří fakultou proplouvají s odřenýma ušima. K tomu, aby byl člověk dobrým lékařem či vědcem musí mít obrovské množství znalostí. Tohle nelze obejít. Mohu přemýšlet jen o tom, co znám, o čem jsem slyšel. Medicínu se nelze naučit prostřednictvím internetu a, když jde do tuhého, nepomohou člověku nějaké příručky. Medicína musí být našprtaná a zažitá. Snad pochopení této věci trvá dnes studentům déle než v minulosti.

- Mezi lékaři je hodně lidí s uměleckými sklony. Proč zdravotníci utíkají třeba k literatuře? A jak je to v tvém případě?

Ano, lékaři mají blízko k umění. To platí snad již od dob Čechovových. Nebo ještě déle. Procházím-li brněnskou dětskou nemocnicí kolem busty profesora Antonína Trýba, vždy si vzpomenu, že to byl nejen vynikající lékař, ale i básník a spisovatel. Dnes sice pozapomenutý, ale svého času známý. Mnoho mých kolegů maluje, jiní se věnují hudbě. Dřívější přednosta naší kliniky byl vášnivým sběratelem moderního umění. Ty jsi,

Václave, rovněž spisovatel. Takže jsi jistě už sám hledal odpověď na tuto otázku. Já přesnou odpověď neznám. Nevím, zdali lékaři k umění utíkají jako ke koníčku nebo ke druhu duševní relaxace, či je pro mnohé z nich umění na stejné rovině s medicínou. Každopádně je to dobře. Tedy pro medicínu určitě. Umění učí lékaře empatii a pomáhá jim zdolávat psychické nároky jejich profese. Na tomto místě se podle mne hodí citovat Marka Twaina, jenž měl pravit: Nezná-li lékař nic jiného než medicínu, je velká pravděpodobnost, že nezná ani tu medicínu.

- Román „Nepřizpůsobivost“ mě zaujal a doporučuji jej všem čtenářům. Není snadné jej charakterizovat podle žánrů. Jak ty sám bys jej charakterizoval? Je to tvoje osobní výpověď ke stavu dnešního zdravotnictví a společnosti vůbec?

Sám nedovedu žánr Nepřizpůsobivosti popsat. Ivana Blahutová román nazvala dystopií. Tedy opakem utopie. Já si ale myslím, a doufám, že to rovněž čtenář vycítí ze závěrečných odstavců knížky, že nejde jen o pesimistickou vizi. Pokud jde o druhou část tvé otázky, pak ano, jde o moji osobní výpověď o stavu dnešní společnosti a zdravotnictví. Pod pozlátkem úsměvů, zpráv o nových objevech nebo za informacemi o neustále se zvyšujícím ekonomickém růstu se podle mne skrývá hluboká prosperita a temnota, kam se naše společnost řítí. Za objevy jsou vydávány banality a ekonomický růst jsou jen čísla na monitoru. Nemohu se ubránit pocitu, že zkáza může přijít nečekaně a velmi rychle. Pokud si ale přestaneme nalhávat, že svět, v němž žijeme, nejde změnit, můžeme kolapsu zabránit. Tím kolapsem myslím příchod nové doby temna, kolaps ekonomický, ekologický, sociální. Je zapotřebí změna v myšlení a chování lidí. Nedávno jsem někdy slyšel tato slova: Je velice zajímavé naši současnou společnost pozorovat a studovat, ale je velice těžké v ní žít. Nevzpomenu si nyní, kdo to pronesl nebo napsal, vyjádřil však moje pocity.

- V knize mě zaujala celá řada vět vhodná za zapamatování, tak třeba cituji: „Uvědomil si, že my lékaři jsme lidmi milováni i nenáviděni zároveň. Že nám lidé kladou za vinu svá vlastní selhání a svoji smůlu. Když není v našich silách pomoci, když léčbu provází komplikace, pak na nás jejich zlost nemilosrdně dopadá.“ Jak moc je kniha autobiografická co do tvých pocitů?

Především v pasážích z lékařského prostředí jsem se v knize nevyhnul popisu vlastních zkušeností. Lidé lékaře potřebují a chtějí nechtě jim v určitých situacích svěřují své životy. Musí pak doufat, že lékař je tím správným odborníkem, který jim pomůže, s čímž se samozřejmě mnoho

nemocných velmi těžko vyrovnává. Ať již oprávněně nebo neoprávněně lékařům nedůvěřují. Bohužel úplně rovnocenné postavení pacienta (či klienta, chcete-li) a lékaře, po kterém se tolik volá, je podle mého soudu velmi těžké zajistit. Už jen proto, že nemocným je jen jeden z dvojice. To platí ovšem i v případech, kdy onemocní lékař a musí se svěřit do péče jiného lékaře. Řada lidí se ptá, proč právě já jsem onemocněl, co jsem komu udělal, že jsem musel onemocnět? A proč mně doktor nepomůže? Opravdu to není v jeho silách? Důvěra mezi lékařem a pacientem se vytváří velmi dlouho. Je-li navíc lékař přetížen jinými činnostmi nebo záplavou nemocných, pak k tomu, aby pacient lékaři důvěřoval, nemusí dojít nikdy. Pacient navíc nezná detaily o své nemoci, za den nebo dva to z internetu nevyčte a není také mnohdy schopen posoudit skutečnou kvalitu zdravotní péče. I proto se spokojenost pacientů s lékařskou péčí hodnotí podle vedlejších parametrů, jako jsou čekací doby na vyšetření či chuť nemocniční stravy. Nikdy se nám do ruky nedostane informace, jak je to s přežitím pacientů s tou a tou nemocí v té a té nemocnici. Uznávám ale, že je nesmírně komplikované takováto skutečná srovnání dělat.

- Další text může sloužit i jako lékařské vyznání, cituji: „Doktor by měl nechat zdravé zdravými, chránit se přílišnému zápalu pro nové, nestavět vědění nad moudrost, vědu nad umění, vzdělání nad zdravý rozum, k lidem se nechovat jako k případům a nezpůsobovat terapií větší bolest než samotná nemoc. Znáte tuto lékařskou modlitbu? Chováme se podle ní?“ Jak moc tyto věty narušují peníze, které jsou i ve zdravotnictví až na prvním místě?

K tomu, aby se lékaři chovali podle těchto vět musí vyzrát. To trvá mnoho let. Měli by být rovněž vzděláni nejen v medicíně, o čemž jsem už psal. Uvedení těchto vět do praxe tak nenarušují jen peníze, i když se jimi lékařská péče často měří.

- Nakonec téma financí vyznívá z další ukázky: „Rakovina přestala být jeho cílem a stala se mu prostředkem. Obklopen rakovinou dumal postupně o grantech, studiích či prezentacích. Ne již proto, že by chtěl nad rakovinou zvítězit, nýbrž proto, aby vyhrával nad svými konkurenty a aby se měl slušně.“ Má tedy dnešní lékař ještě čas na pacienty, nebo jen vyplňuje hlášení a ztrácí se v moři administrativních nesmyslů?

Ano, medicínu ubíjí administrativa. Například komplikace spojené s žádostmi o úhradu nových a často velice drahých léků. Ubíjí ji ale i přetíženost lékařů. Například v našem regionu se v posledních letech

zrušilo několik lůžkových oddělení v menších nemocnicích. Pacienty, kteří se tam léčili, má pojmout jediná velká nemocnice. Ale ani ta není nafukovací. Navíc s tím, jak se zlepšují léčebné možnosti, přibývá pacientů. Dnes žije 3x více nemocných s leukemiemi než před 20 lety. To je statisticky doložený fakt. Prevalence leukemií je trojnásobná. Neznamena to ale, že ti lidé jsou zdraví. Velká část z nich potřebuje neustále nějakou léčbu. A víš snad o tom, že by se kapacity nemocnic pro léčbu leukemií opravdu ztrojnásobily? To platí i pro řadu dalších oborů. Roste počet diabetiků, počet lidí s rakovinou. Vůbec si nejsem jistý, zda tato fakta u nás někdo skutečně analyzuje a přemýšlí o dlouhodobých perspektivách.

- A hrozí opravdu našemu zdravotnictví, cituji: „Zredukujeme počty nemocných, budeme léčit jen některé, jen tolik, na kolik budeme stačit, a jen ty, kteří na to samozřejmě budou mít.“ Nebo dále: „Založíme pro ně tábory, kde je budou efektivně léčit a převychovávat naši kolegové v souladu s finančními možnostmi těchto osob.“ Či další úryvek: „Rozbor solventnosti pacientů budou zajišťovat ekonomická oddělení nemocnic ...“

Byl bych rád, aby tato slova byla jen nadsázkou a nikdy se nenaplnila. Je ale nepochybné, že peníze o léčbě rozhodují a rozhodovat budou, jelikož zdravotnictví musí přinášet zisk. Například výrobcům léčiv nebo zdravotnické techniky. Je také skutečností, že především cena léčiv roste do astronomických výšin a že prostě nelze dát všem lidem všechno. Měsíční léčba jediným lékem může stát například 2 miliony korun. A takové léky tady jsou. Jejich podání se stává finančně neúnosné nejen pro naše zdravotnictví, ale i pro vyspělejší země. Proto se vytváří nejrůznější modely, jaká cena léčby je ještě akceptovatelná, aby byla jedinci na rok plně hrazena. Tyto kalkulace vychází z hrubého domácího produktu na hlavu konkrétní země. Zcela nepochybně se do těchto úvah, i když to jistě není etické, promítá i věk nemocných. Jistě si dovedete představit, že daleko snazší je sehnat prostředky na drahou léčbu dítěte než na léčbu osmdesátiletého člověka. Mluvím především o druzích léčby, která je úplně nová a nemá stanovené přesné indikace a přesné podmínky úhrady. Je to ovlivněno i tím, že většina nových a drahých léků, aspoň pokud jde o leukemie a rakovinu, člověka neuzdraví, ale „jen“ prodlouží jeho život nebo někdy dokonce pouze o trochu zmírní potíže, aniž by prodloužení života bylo markantní. Prvním krokem k tomu, abychom se přiblížili apokalypse, o níž píšu, by bylo podle mého zavedení různých typů pojištění pro bohaté či chudé.

- Z vlastní zkušenosti zubaře vím, že peníze některým lékařům skutečně „zatemnily mozek,“ není někdy lepší, pacienta „neléčit“, pokud je spokojen se stavem třeba svého chrupu, i když není kompletní. Narážím na to, že lékaři často indikují drahé preparáty, ačkoliv pacientovi mezera po čtyřce vlevo nahoře vůbec nevádí. Nakonec ty o tom v jiné podobě taky píšeš, cituji: „Doktoři vyzkoušeli všechno, co měli po ruce, až nakonec zjistili, že nejvíc tomu nešťastníkovi pomůžou, když mu dají pokoj.“

Ano, je to přesně tak. Naštěstí v případech některých leukemií bylo už jasně prokázáno, že léčit je za každých okolností je horší, než je neléčit. Pacientům sice pak dlouho vysvětlujeme, že sice mají leukemii, ale že ji léčit nemusíme, protože jim nezkrátí život a léčbou bychom jim spíše ublížili. Doufám, že v budoucnosti budeme léčit opravdu indikovaně a jen léčivy, která nemocnému přináší prokazatelný prospěch.

- Proč mají média na nás všechny takový vliv, viz tvoje citace: „Všichni se chovali nenormálně, neboť poslouchali jakési podivné osobnosti, které svoje skutečné tváře skrývaly v lepším případě za masky z botoxu, za silikonové prsy, za přemíru testosteronu nebo adrenalinu, a v tom horším případě za lživý výraz hodných a chápajících osob. Poslouchali umělé bytosti stvořené kýmsi jen proto, aby je používal jako nástroj vládnutí, jako své královské pochopy a šašky. Trpíte pocity nespravedlnosti a křivdy? Paňáca s implatnovaným empatickým úsměvem vám vysvětlí, že jen vy sami si za to můžete, protože jste málo flexibilní.“ Je společnost nevléčitelně nemocná?

Nevěřím, že je společnost nemocná nevléčitelně. Nemocná ale je. Řada lidí se naučila poslouchat pouze jednostranné informace a aktivně se nezajímá o alternativy či o původní zdroj těchto informací. Jsme prostě moc pohodlní. Úplně nejlepší je vyhledávat si informace přímo od pramene, neposlouchat někoho, kdo nám je pouze zprostředkovává, protože často nemusí a nechce zprostředkovat vše. Zářným příkladem je Haškův Švejk. Švejkovi dnes přisuzujeme vlastnosti, které neměl. Náš národ popisujeme jako národ Švejků, což je úplně mimo. Tvrdíme, že Švejk pravil: To chce klid. Ale tuto větu v Haškově Švejkovi vůbec nenajdete. Pokud bychom šli k pramenům, Švejka si přečetli, nikdy bychom nemohli tato tvrzení opakovat. Tedy znovu říkám, pokud jde o informace, je nutné si vyhledávat původní zdroje. Až budou někde říkat, že ten a ten člověk, prezident, poslanec, umělec, vědec zase něco řekl, poslechněme si nejdříve celý jeho projev a teprve pak si udělejme vlastní názor. To platí

univerzálně. Jen tak můžeme získat správný pohled na politiku, umění nebo vědu.

- Slýchám, že se mezi zdravotnickými pracovníky objevuje čím dál víc arogance. Na jednu stranu chápu, že i lékař je jen člověk a syndrom vyhoření je v našich ordinacích denním chlebem. Jaké máš s psychickými problémy zdravotníků zkušenosti?

Zdravotníci jsou unavení a přetížení. Souvisí to s tím, o čem jsem psal. Pacientů je stále víc, mění se léčebné postupy, které jsou stále komplikovanější, přibývá administrativy, ve fakultních nemocnicích i výuky. To je hlavní problém. Samozřejmě se nechci zastávat těch opravdu arogantních kolegů.

- Ve své knize píšeš: „Sluší se ocitli v ohrožení. Čím víc se strachovali o svoji budoucnost, tím víc pak proti nepříznupůsobivým bojovali. A čím víc viděli, že jejich boj nepřináší úspěchy, tím víc duševně strádali. Co nás proboha v budoucnosti čeká? Kdo nás zachrání?“ Tak se tedy ptám, existuje cesta zpět k nepokřiveným lidským vztahům nejen ve zdravotnictví?

Ta cesta jistě existuje. Je ale složité ji hledat. Já se o to pokouším, ale po pravdě řečeno jsem ji ještě nenašel. Snad jen, měli bychom zmírnit naše očekávání, která od života máme, neměli bychom si myslet, že právě já jsem pupkem světa, měli bychom zvolnit naše tempo, měli bychom být tolerantnější.

- Má ještě smysl v této době psát knihy? Když, jak píšeš, „Respektování kdysi přirozených norem se stávalo vzácností. Zapomínalo se na historii, na mezilidské vazby, vytvářející se po staletí. Nic už najednou nebyla hanba. Z banalit se dělaly tragédie a z tragédií banality. Atmosféra v zemi přecházela do pocitu všudypřítomné tíživé bezmoci. Lid ztratil důvěru, že dnes uznávané hodnoty budou platit i zítra. Nikdo neposlouchal filozofy a básníky.“

Psaní knih je jednou z nutných obran proti úplnému společenskému úpadku. Ještě důležitější ovšem je čtení knih.

- Přes všechny uvedené ukázky z tvé knihy „Nepříznupůsobivost“ nakonec příběh končí přece jen určitou nadějí do budoucnosti. Co tě vedlo k optimističtějšímu závěru?

Lidský život je konečný. Z biologického hlediska je jeho smyslem pouze předání naší genetické informace dalším pokolením. Nic víc. Život bychom

tedy měli prožít co nejlépe a hledat to nejlepší i pro ostatní, kteří jsou na tom stejně. Bez optimismu, ale nikoli laciného, se nedá žít a ani psát.

- V závěru se chci zeptat, jak nejraději relaxuješ? S knihou? Cestuješ? Nebo právě psaním?

Relaxuji prací pro Nakladatelství Kmen, čtením a občas také sám píšu. Knihy se snažím číst pravidelně, abych neztratil přehled o literatuře, i proto, abych se vždy ujistil, že je mnoho autorů lepších, než jsem sám, takže se vůbec nic nestane, nenapišu-li už žádnou další knihu. A relaxuji i cestováním. Dříve jsem měl rád cesty do zahraničí. Pracovně i mimopracovně jsem poznal desítky zemí na různých kontinentech. O to víc dnes dávám přednost cestování po Čechách a Moravě, případně po našem středoevropském okolí. Poslední dobou jsem si oblíbil některá místa v na Slovensku, v Maďarsku nebo Polsku. Například pohled na klidný tok široké Visly v Koperníkově Toruni se mně často vracívá.

- Překládáš ze španělštiny, takže máš rád Španělsko? Jezdíš tam často nebo dáváš přednost jiným destinacím? Nakonec i na jižní Moravě je krásně (viz naše dovolená v roce 2017 v Uherském Hradišti a okolí).

Španělsky jsem se učil od střední školy. Ani nevím proč jsem si vybral tento jazyk. Ve Španělsku jsem byl několikrát, poznal jsem i některá místa Mexika. V posledních letech jsem ale už ze španělštiny hodně zapomněl. Rovněž moje překlady nejsou dokonalé. V mém oboru jsem nucen používat angličtinu. Jak už jsem psal, cestuji nejraději po střední Evropě a našich zemích.

U nás vyhledávám turisticky opomíjené lokality, hledám zapomenutá místa, místa zaniklých vsí, procházím staré hřbitovy a čtu z náhrobků, jak se v minulosti měnilo obyvatelstvo daného kraje. V posledních letech jsem navštívil například Osoblažsko, Hlučínsko, Šlukonovsko, Novohradské hory, Slezské Beskydy, Broumovsko, rovněž i bývalý český jazykový koutek v dnes polském Kladsku. Kam se rád opakovaně vracívám, to jsou Chříby a Bílé Karpaty. Chříby jsou tajemné kopce na západní hranici Slováků. V Bílých Karpatech najdete krásné orchidejové louky. Také lidé z tohoto kraje jsou mně blízcí, i když odsud nepocházím. Mají v sobě něco z Čechů i Slováků. Jsou to prostě Moravští Slováci, či Slováci z Moravy, jak je nazývá už Jan Herben v Moravských obrázcích.

- Máš své oblíbené autory, ke kterým se vracíš? Já mám třeba rád Švejka, tam je všechno.

Snažím se číst pravidelně. A při cestách autem nebo před spaním

poslouchám audioknihy. Byla napsána spousta knih, takže se jen zřídka kdy k nějaké vracívám. I když nedávno jsem se vrátil k Babičce Boženy Němcové nebo Dostojevského Zločinu a trestu.

- Stíháš toho v životě obdivuhodně. Kdybys nebyl lékařem, čím vším chtěl bys ještě být?

Stačí mně to, co mám a co dělám. Už asi ničím dalším bych být nechtěl, respektive si to již nedokážu představit. Chtěl bych ale věci dělat dobře. Což se mně ne vždy daří, ale snažím se o to.

Za rozhovor děkuji.

Václav

Michael DOUBEK NEPŘIZPŮSOBIVOST

Vydalo nakladatelství Kmen v roce 2017

Michael Doubek (* 1972) vystudoval Lékařskou fakultu Masarykovy univerzity. Pracuje jako lékař a vysokoškolský pedagog. Kromě řady odborných publikací vydal několik překladů ze španělštiny, pohádkové knížky O sluneční panence a deštivém panáčkovi a Letecká pohádka či novelu Tvůj den, má noc. Je zastoupen v několika sbornících a pravidelně publikuje v týdeníku Obrys-Kmen, nyní Literatura, umění, kultura.

Pro Almanach Kmene 2015 napsal povídku Markytánka a přeložil povídku Edita od Williama Deana Howellsa. V Almanachu Kmene 2016 publikoval povídku Návrat. Roku 2017 vydal v Nakladatelství Kmen román Nepřizpůsobivost.

Román Nepřizpůsobivost, jehož autorem je Michael Doubek, není snadné jednoznačně charakterizovat podle žánrů. Zcela jistě jde o orwellovskou dystopii, avšak paradoxně vyúsťující v příslib optimistické budoucnosti, přesněji v příslib příští, blíže nedefinované sociální utopie.

Jde o prózu angažovanou a sociálně kritickou, prózu obnažující některé významné vývojové tendence dnešní společnosti a dovádějící je do logických katastrofálních důsledků, leč zároveň jde i o prózu, která se v oblasti filozofie navrácí hluboko do historie v chápání pojmu lidské svobody jakožto „přirozeného stavu“ člověka.

Román ilustrovala Romana Benáková.

Premýšlel jsem, jak nejlépe knihu představit. Zvolil jsem citace, určitě stojí za zamyšlení.

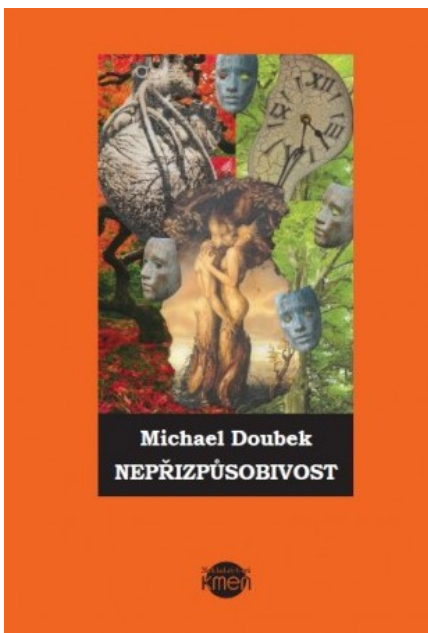
Václav (s použitím doslovu ke knize Ivany Blahutové)

str.7 - Pro ně to byli nemakačenkové a socky. Tak dlouho sockami opovrhovali, tak dlouho na ně svalovali vinu za své pozvolna přicházející potíže, neúspěchy, nenaplněné sny, až se nakonec i oni jednoho dne probudili jako tito vydědění, jako tato hovada, jako pijavice, zardoušení oprátkou dluhů, nemocní nebo obojí.

16 - Uvědomil si, že my lékaři jsme lidmi milováni i nenáviděni zároveň. Že nám lidé kladou za vinu svá vlastní selhání a svoji smůlu. Když není v našich silách pomoci, když léčbu provází komplikace, pak na nás jejich zlost nemilosrdně dopadá.

17 - Doktor by měl nechat zdravé zdravými, chránit se přílišnému zápalu pro nové, nestavět vědění nad moudrost, vědu nad umění, vzdělání nad zdravý rozum, k lidem se nechovat jako k případům a nezpůsobovat terapii větší bolest než samotná nemoc. Znáte tuto lékařskou modlitbu? Chováme se podle ní?

21 - Rakovina přestala být jeho cílem a stala se mu prostředkem. Obklopen rakovinou dumal postupně o grantech, studiích či prezentacích. Ne již proto, že by chtěl nad rakovinou zvítězit, nýbrž proto, aby vyhrával nad svými konkurenty a aby se měl slušně.

58 - Doktoři vyzkoušeli všechno, co měli po ruce, až nakonec zjistili, že nejvíc tomu nešťastníkovi pomůžou, když mu dají pokoj.

59 - Zredukujeme počty nemocných, budeme léčit jen některé, jen tolik, na kolik budeme stačit, a jen ty, kteří na to samozřejmě budou mít.

64 - Založíme pro ně tábory, kde je budou efektivně léčit a převychovávat naši kolegové v souladu s finančními možnostmi těchto osob.

65 - Rozbor solventnosti pacientů budou zajišťovat ekonomická oddělení nemocnic ...

70 - Slušní se ocitli v ohrožení. Čím víc se strachovali o svoji budoucnost, tím víc pak proti nepřizpůsobivým bojovali. A čím víc viděli, že jejich boj nepřináší úspěchy, tím víc duševně strádali. Co nás proboha v budoucnosti čeká? Kdo nás zachrání?

71 - Respektování kdysi přirozených norem se stávalo vzácností. Zapomínalo se na historii, na mezilidské vazby, vytvářející se po staletí. Nic už najednou nebyla hanba. Z banalit se dělaly tragédie a z tragédií banality. Atmosféra v zemi přecházela do pocitu všudypřítomné tíživé bezmoci. Lid ztratil důvěru, že dnes uznávané hodnoty budou platit i zítra. Nikdo neposlouchal filozofy a básníky. Vlastně už ani žádní nebyli. Všichni se chovali nenormálně, neboť poslouchali jakési podivné osobnosti, které svoje skutečné tváře skrývaly v lepším případě za masky z botoxu, za silikonové prsy, za přemíru testosteronu nebo adrenalinu, a v tom horším případě za lživý výraz hodných a chápajících osob. Poslouchali umělé bytosti stvořené kýmsi jen proto, aby je používal jako nástroj vládnutí, jako své královské pochopy a šašky. Trpíte pocity nespravedlnosti a křivdy? Paňáca s implantovaným empatickým úsměvem vám vysvětlí, že jen vy sami si za to můžete, protože jste málo flexibilní.

82 - Zatímco před staletími se nevolníky rodili, neměli volby a teprve postupně si své postavení uvědomovali a v mnohdy marných bojích se je snažili změnit, za Učitele se jimi dobrovolně stávali. Já se k porobeným lidem mohl přidat až v okamžiku, v němž si aspoň některé okovy, do nichž je spoutali, začali kolektivně strhávat.

84 - Prozírají, jako když se doktorům zastavily rentgeny, cétéčka, automatické analyzátory, a oni se vrátili k jasnozřivosti poklepu, poslechu, pohmatu a pohledu.

89 - Paradoxně obchody nabízející levné a daleko potřebnější už dávno zkrachovaly. Ano, mizely především obchůdky pro chudé, tedy pro tak zvané nižší střední vrstvy a střední vrstvy obecně. Boháči měli stále peníze, ti nejbohatší jich měli dokonce víc než dřív, a mohli si tak pořád dovolit i matrace Memory Exclusive. Co matrace, mohli si tajně kupovat vliv ve státě, byť veřejně prohlašovali, že stát nám škodí.

114 - Budu mít někdy děti? Pokud ano, do jakého světa vyrostou? Děti dnes přece nikdo nechce, nepočítám-li chudáky. Strašpytlové z města myslí pouze na svoje zabezpečení a děti by se jim nevešly do rozpočtu.

126 - Bojovala proti vymývání mozků informačním mainstreamem, zastávala se lidí vyháněných z domova, snažila se jim radit co dál, prolamovala cenzuru, burcovala proti tomu, aby se lidé přestali tvářit, že se nic neděje, aby se spojili, aby se navenek neusmívali a doma nepropadali depresím a nebrečeli do peřin, aby zapomněli na předsudky, neboť jen tak budou schopni sebeobranu.

139 - Vypadá to, že sis s konečnou platností odvykl klanět. Že ses vzepřel autoritám, protože jim už nevěříš. Je z tebe najednou snilek a fantasta. Ale v dobrém slova smyslu.

144 - Nemálo našich kolegů vystudovalo pouze ze zjištěných důvodů. Těm však chybí pokora, cit, lidé se pro ně stávají pouhým materiálem, nestojí mu za oběti, jsou jen zdrojem slušného životního standardu a úcty ostatních.

152 - Jako by bylo všechno v naprostém pořádku, jako by se nikdy neměli lépe. Okamžitě a radostně přijali nový řád, nové svátky, nové rituály, propracovanou eliminaci nepříznivých. Na všechno, co souviselo s minulostí, se muselo zapomenout.

153 - Šetření papírem pak vedlo k tomu, že se zaznamenávalo pouze, co bylo považováno za podstatné. Nutno téhle skutečnosti přiznat očištnou prospěšnost. Dříve se totiž archivoval každý canc.

157 - Nebudu se hrozit, jak mně dopadly výsledky vyšetření, abych se pak cítil podle těchto výsledků. Budu poslouchat své tělo. Ono mně samo řekne, co se ve mně děje a kdy se přiblíží definitivní konec. Bez cétéček, bez odběrů. Nezlobte se na mě, jenže kvůli doktorům si lidé zapomněli uvědomovat sami sebe. Když jim doktor řekl, že jsou výsledky špatné, cítili se špatně, když jim řekl, že jsou dobré, cítili se fit. A když jim neřekl nic, nevěděli, jak se mají cítit.

162 - Hřímál, že nikdo nesmí mít falešný soucit s takovýmito individui. Pokud se někdo o takovémto případu dozví, má ho okamžitě nahlásit. Každý musí každého hlídat.

Jindřich TOŠNER – AKREDITACE KBELÍKU
Kniha editorialů časopisu Gynekolog z let 2004 – 2009
Vydal Medexart, s.r.o. v roce 2009

Doc. MUDr. Jindřich Tošner Csc., dlouholetý primář Gynekologicko – porodnické kliniky Fakultní nemocnice v Hradci Králové je mimo jiné básníkem. Publikoval 147 vědeckých článků, je spoluautorem učebnic gynekologie a porodnictví. Je členem Střediska východočeských spisovatelů Od roku 1992 vydával časopis Gynekolog, jehož byl šéfredaktorem. A právě pro tento časopis vznikaly editoriały, které se Tošner rozhodl vydat v souborné úpravě.

A udělal dobře, protože jeho úvodníky nejsou jenom jakýmsi komentářem právě prožívaného, ale úvahami, ke kterým se člověk vrací stále. Jsou to poznané pravdy odžité náročnou profesí. A autor má kde brát, takže zatímco u některých podobných „fejetonů“ někteří rychle vystřílí veškerou municí, Tošner dokáže zaujmout a stále má, co nabídnout.

Možná i pro mě, člověka živícího se ve zdravotnictví, mají jeho postřehy a závěry ještě větší dopad než u ostatních čtenářů. V každém případě je to zajímavé čtení. Třeba právě v kapitole „Samoobsluha v porodnici“ se píše, cituji: „Když se na pár zbylých bojovníků porodnické armády před penzí, doplněných hrstkou statečných lékařek před atestací snáší spršky nadávek, kritiky a výtek, myslím na to, že pokud nedojde v legislativě a organizaci zdravotní péče k zásadní změně, budeme vyvěšovat na porodnici velké tabule SAMOOBSLUHA nebo si budou muset rodičky nosit do porodnice slovníky cizích slov.“

Jakkoliv jsou Tošnerova slova myšlena v nadsázce, můžu je podepsat i v našem oboru stomatologie, kde zubařů ubývá a přicházejí zahraniční lékaři, aby situaci „řešili“.

Nebudu tady jmenovat všechny zajímavé momenty knížky, ale neodpustím si ještě kapitolu, která dala celé knize název - „Akreditace kbelíku.“ Tošner tady dokazuje svůj smysl pro černý humor, jenž přináší každodenní praxe v našich zdravotnických zařízeních. Cituji: „Každý kbelík musí mít vystaven deník o využití přístroje. Denně v něm musí být veden záznam, kdo ho používal a kolikrát byl umýván. Nesmí se použít černá propiska. Nemocniční hygienik je povinen provádět dvakrát týdně stěry na kultivační vyšetření kbelíku a z nosu pracujících s kbelíkem. Použití kbelíku musí být potvrzeno razítkem uživatele v protokolu a na kbelíku z vnitřní strany. V místnosti označené viditelně nápisem kbelíkárna musí být vyvěšen přesný postup, jak se kbelík myje ...“

Máte-li zájem navštívit svět gynekologie a porodnictví očima českého předního odborníka, máte možnost. Knihu „Akreditace kbelíku“ vřele doporučuji všem, pro zdravotníky by to měla být povinná četba.

Václav

Václav FRANC - KRASOHLÉD

Dlouho jsem se zdráhal, nějak se mi to eklovalo, ale ... : „Potřeboval bych, aby ses mně podívala na ...“ jak to říct slušně, prdel? zadek? ... konečník? „Jani, seš přece sestra ...“

Červená! Barva krve. Červený kříž. Záchrana. Zatáhni za záchrannou brzdu. Dokud se svět točí. V krasohledu se za pár vteřin vystřídá barev. Svět je barevný, stačí mít otevřené oči. Umět se dívat!

„To jsou ty tvý feferonky,“ Jana se vyzná, studuje a je chytrá, i když jí není šedesát a nebyla v USA.

„Hemeroidy? Co když ...“

„Co by to bylo jinýho?“ Jana mi podává ruku, ruku naděje. Ještě nejsem na dně propasti. Proč stahovat kalhoty, když brod je ještě daleko? I když v mém případě ty kalhoty musejí dolů ...

Vzpírám se a prdel mám v jednom ohni. Na dovolený, vlastně před pár dny, válenda s rozválenejma peřinama. Asi jsem zase něco zvorál. Prošvihl. Slušelo jí to. Snažil jsem se, proč si člověk uvědomí, že je vlastně šťastnej, až když je pozdě. Nechtěl jsem ji otravovat planými žvásty. Ještě by se mi vysmála.

„Co se děje?“ zeptala se Jana.

Aspoň chvíli nic neřešit, aby z vás neudělali puzzle za živa. Jen aby se nerozbrečela. Nesnáším, když si ženská vynucuje lásku slzama.

„Pojď ke mně,“ natáhl jsem ruku. „Kašli na všechno, teď je teď, už se to nikdy nebude opakovat.“

Poprvé se mi udělalo špatně večer, když jsme šli z hospody. Na prsou mi seděl had, slizký had, plazil se pomalu a chtěl se dostat do intimních míst. Chtěl jsem ho shodit, ale nešlo to. Janě jsem nic neřekl, zase by brečela. Byl jsem za hrdinu a večer se mi poprvé nepostavil.

A pak ta krev. Poprvé. Všechno je jednou poprvé.

Ani druhý pokus o „státnici“ nedopadl dobře. Kolik mám pokusů? Tři jako na vejšce? Nebo mi dá Jana nějaký černý termín.

Vzájemně jsme se ujišťovali, že to byl jenom sen. Ale zůstalo to mezi námi. Co? Nejistota? Nedůvěra? Nemoc? Smrt?

Chtěl jsem být zase doma. V mámině břiše a doufat, že se na svět nikdy nepodívám. Odmítnu všechny císařský řezy.

Přijdou noví. Budou schopnější než já, co jsem vlastně dokázal?

Jana chtěla dítě. Ode mne. Ani to dítě ... třeba by tady po mně něco zůstalo.

Ve sklenici září červené víno. Nebo ... je to krev? Moje krev?

Nechci sedět, jen bezmocně sedět. Dokud existuje naděje. Jistota nebo nejistota. Impuls. Zoufale to chci, ale ... nevím vlastně co? Kdybych si mohl v klidu promluvit s mým druhým já. Třeba ví víc.

Jsmo na místě.

„Jani ...“, jsem srab.

„Neboj, to nic nebude,“ připadá mi jako nějaká vzácná kytko, kvete jen chvíli, pár hodin, než odhodí květ. Chce se ze mne napít, ale moje krev není voda. Chce pít, ale já ... tak moc se jí chce žít. A mně?

Sestřičky mě obletují jako včelky květ. Asi jim chutnám. Bodají do mě ze všech stran. Nejistě se na mě dívají. Pak stočí pohled na druhou stranu. Mám široká ramena. Pevnou hrud'. Jedna včelka se usmála, nebo se mi to jen zdálo? Mohla by být moje holka, teď se usmála zcela určitě. Chce mě!

Oči zabodnu do výstřihu. Postaví se? Nebo jsem už opravdu mrtvej. Vpich zabolel, ještě žiju.

Čekání. Věčné čekání. Na naději. Na ortel. Jako tma. Nevíš, kdy se rozední. Přejde ještě svítání? Nebo jsem už prázdná dopitá sklenice. Na dně sotva pár kapek naděje.

Co vlastně očekávám za odpověď? Dal jsem jim pět minut, ale těch pět minut trvá celou věčnost. Něco jako ultimatum. Kam pospíchám? Na rozmyšlenou. Nebo začnu ... co začnu? Umírat? Nebo vstanu a na truc všem budu žít?

Stojím zase před tabulí jako ve škole. Nevím nic, ale teď nejde o známky. Říkám, že občas píšu, chtěl bych být ... nejsem vlastně nic, ale chtěl bych být. Budu mít ještě nějaký pokus?

„Budeš ...“ ptá se nebo mi dává ten bílý plášť bez citů naději?

„Určitě,“ odpovídám sebevědomě. Kde se ve mně bere sebevědomí? Ale pak se jednou přistihnu, dívám se do zrcadla a přemýšlím ... o sebevraždě. Žíly na předloktí naskakují. Kdopak mi to loupe perníček? Utíkám z domu. Z perníkové chaloupky, kde se potuluji mezi vzpomínkami, výčitkami a pomalu zabředávám do sraček.

Bezcílně chodím po městě. Připadá mi, že celou věčnost. Chtěl bych to někomu říct. Všechno. Ale koho to zajímá? Míjím sochy, kamenné pilíře zahleděné do svých vlastních životů, pocitů, nemocí a bolestí. A možná i radostí?

Kdy jsem se naposledy dokázal radovat? Prožívat chvíle štěstí? O dovolené? S Janou? Stojí o mně ještě? Je to láska? Nebo soucit? Nestojím o soucit? Stojím o Janu? Stojím o život! Bojuj! Nevzdávej to, ale ... na hrudi mám najednou všechny zločiny světa. Já ... asi je neunesu. Už nemůžu. Před očima mi poletuje hejno havranů. Černých havranů. Krákají jako by chtěli, abych letěl s nimi. Na dalekou cestu. Ale já ... nemám sílu. Letět!

A mám sílu žít? Proč mi ukazují kostry v zrcadle? Nebo jsem to já? Zvedám

kámen, chci rozbít ta zrcadla, ale ... váží hrozně moc. Jsem slabý. Nezvednu už ani ... vánoční dárek. Co bych si přál pod stromeček? Auto s vyklápěčkou. Takový oranžový, abych si s ním mohl hrát na písku. Ale jestli mi to naši dovolí, aby se neumazalo. Jestli mi to ... nemoc dovolí? Jestli mi to ... Jana dovolí?

Jestli ... co je těžší kilo železa nebo kilo peří? Nebo moje tělo? Už mě nohy neunesou!

Střih. Bílá. Kde je černá? Kde jsou havrani? Kde je červená? Červená! Barva krve! Červený kříž! Kanystř sajraktu kape kanylou a mně je blbě jako kdybych vytáhnul na ex flašku ferneta. Možná ještě hůř.

Je mi všechno líto, nedokážu se ovládat... Možná, že ani nechci ... nechci ten sajrakt ... ale říkají mi, že je to moje jediná záchrana. I Jana to říká. Někde to vyčetla na netu. Vystřihuje mi články z časáků a dává čist zprávy z mobilu.

Postel není rakev. Nesnáším loučení.

Sedí a tiše předčítá. Jana. Ne ta postel. Ta za nic nemůže.

„Šedesátiletá paní už přežívá po chemoterapii ...“

Nejsem šedesátiletá, nejsem paní, nemám za sebou ani polovinu let té paní, kde je ta moje kniha. Sotva jsem začal číst, pár stránek, ... zdálo se, že je tak tlustá. Sotva jsem se naučil číst.

„Jani, proč mi pořád bereš tu knihu?“

„Ale, ... já ti přece ...“

„Už ani ty mi neřekneš pravdu. Proč mi všichni lžete?“

„Uklidni se, to je asi od té chemošky ...“

Už ji vidím, je to přece moje kamarádka. Tolik jsem o ní četl. Když jsem byl mladý, psal jsem o ní básně. Konečně mám tu čest ... osobně ... moje jediná jistota. Na první pohled vypadá ošklivě, ale člověk si zvykne. Babička říkala, že si člověk zvykne na všechno ... i na smrt!

ČAJ pro chvíle pohody

č.137, únor 2018, ročník XVII

Vydáno 5. února 2018 v Nové Pace

Redakce: Václav Franc, K Hájku 1724, 509 01 Nová Paka

Franczub@seznam.cz

Grafická úprava titulní strany Jozev dŘevník Borovský

Interní tiskovina regionálních autorů Jičínska.

TEXTY NEPROŠLY JAZYKOVOU ÚPRAVOU!